

Психолог мамандығы – заман талабы

Қазіргі әлемдегі психолог — жан дәрігері. Психолог мамандығы адамдармен жұмыс істеумен және қиын немесе стандартты емес жағдайларда оларға қолдау көрсетумен байланысты. Жұмыстың мәні психологтың өзіне байланысты. Кейбіреулер жаңа ұжымға бейімделуге көмектесе алады, басқалары төтенше жағдайларға түскен адамдарға қолдау көрсетеді, үшіншісі — мамандық таңдау, төртіншісі — үлкен нәтижелерге қол жеткізу, бесіншісі — жаңа қабілеттерге үйрету, алтыншы — балалармен, отбасыламен жұмыс істеу.

Психологтың қызмет саласын екі бағытқа бөлуге болады: теориялық және практикалық. Зерттеуші — психолог институттар мен зертханаларда психологиялық пәндер оқытушысы ретінде жұмыс істейді. Практик — психолог адамның жеке және қоғамдық өмірінің барлық салаларында жұмыс істейді (ұйымдастырушылық, клиникалық, құқықтық психология).

Психолог — бұл өз өміріңізде де керек мамандық. Балаларыңызды бақылап, жақындарыңызбен қарым-қатынас жасай отырып, сіз өзіңіздің кәсіби біліміңіз бен тәжірибеңізді пайдалана алмау мүмкін емес. Психолог адамға өмірге тұтастай және мәселенің өзіне басқа қырынан қарауға мүмкіндік береді, адамды біздің өміріміз біздің қолымызда деген ойға бағыттайды.

Психология маманы қазіргі әлемде танымал. Педагог-психолог мамандары білім беру мекемелерінде яғни, мектептер мен балабақшаларда жұмыс істейді, бұл балаларға жаңа жағдайларға оңай бейімделуге көмектеседі. Мектеп психологы баланың мектепке дайындығын анықтайды, қиын балалармен және ата-аналармен жеке жұмыс жүргізеді, жоғары сынып оқушыларының кәсіби бағдарымен айналысады, түрлі тренингтер өткізеді.

Қазіргі заманғы жоғары білім оны модернизациялау жағдайында болашақ маманның өз саласында құзыретті жеке білім беру бағытын жүзеге асыруды көздейтін кадрларды даярлаудың икемді жүйесімен байланысты өзінің дамуының жаңа кезеңін бастан кешуде. Қазіргі маман (мұғалім, психолог және т. б.) көп өлшемді ақпараттық-білім беру кеңістігінде кеме капитаны ретінде әрекет етуі керек. Студенттерді даярлау кәсіптік білім беру жүйесінде болып жатқан инновациялық процестерді ескеруі керек: жоғары білімді педагог кадрларды даярлауда мәдени құндылықтардың аудармашысы ретінде қарастыру. Қазіргі студенттердің құндылық бағдарларында болған процестер (руханият, моральдық көзқарас, азаматтық бірегейлік) болашақ маманның өзін-өзі дамытуға, өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі

жетілдіруге бағытталған жоғары білімнің мақсатты бағдарларын өзгертуге бағытталған.

Осыған байланысты университеттегі педагогикалық процесс оқу процесін ұйымдастырудың тұтас жүйесі ретінде қарастырады, оның маңызды элементі педагогикалық практика болып табылады. Оқу процесінің элементі ретінде практикада — университетте студенттердің алған білімдерін бекіту және кеңейту; мекеме жағдайында мамандық бойынша қажетті практикалық дағдыларды игеру, технология мен еңбектің озық әдістерін игеру мақсатында жүргізіледі. Практика студенттердің өзіндік жұмысын дамытуға ықпал етеді. Практикадан өту барысында студенттер алдарына қойылған міндеттер шеңберінде ақпаратты өз бетінше іріктеп, жүйелеуді үйренеді; алған білімдерін практикада қолданады; нақты өндіріс шеңберінде пайдаланылатын технология мен жабдықты зерделейді; ұжымда жұмыс істеу дағдыларын дамытады; өзін-өзі бақылауды жүзеге асырады.

Біздің ойымызша, бұл болашақ маманның кәсіби дайындығының жүйе құраушы элементі болып табылатын тәжірибе.

Бүгінгі таңда әлеуетті жұмыс берушілердің басым талаптарының бірі қызметкердің кәсіби құзыреттілігі болып табылады. Өндірістік педагогикалық практикадан өту студентке өзінің құзыреттілік деңгейін бағалауға және университетте оқу процесінде оны түзету қажеттілігін анықтауға мүмкіндік береді.

Осыған орай, біздің М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінде заман тала-

бына сай, «Педагог-психолог» мамандығы даярлауда. Одан басқа, университетіміздегі «Заманауи педагогика және психология» кафедрасында «Психология және медиация», «Практикалық психология», «Психология және қоғамдық денсаулық сақтау» білім беру бағдарламалары даярлауда. ЖОО — дағы оқу процесі студенттердің оқу, өндірістік педагогикалық практика және ғылыми-зерттеу жұмыстарының синтезі болып табылады.

Сонымен қатар, практиканың әрбір түрі бойынша «Заманауи педагогика және психология» кафедрасының оқытушылары жұмыс берушілермен бірлесіп базалық бағдарламалар әзірлейді, олардың мазмұны білім беру бағдарламасының жалпы мақсаттарына сәйкес жасалады. Және де, қазіргі таңда біздің «Психология және медиация» білім беру бағдарламасының студенттері Лермонтов атындағы № 17 жалпы орта мектебінде өндірістік практикадан өтуде. Жалпы студенттердің университетте алған теориялық білімдерін практикада қолдануға үлесін қосып жатқан мектеп өкімшілігіне және мектеп педагог-психологтарына алғысымыз шексіз.

Нурханова
Гульмира Бахтияровна,
М.Әуезов атындағы ОҚУ-дың
«Заманауи педагогика және
психология»
кафедрасының аға
оқытушысы.

Дилдабекова
Шуга Курбанказиевна,
Лермонтов атындағы
№17 жалпы орта мектебінің
педагог-психологі.